

Matematika

Názov predmetu	Matematika				
Názov ŠVP	Nižšie stredné vzdelávanie – 2. stupeň základnej školy				
Názov ŠkVP	Škola pre život				
Stupeň vzdelania	Nižšie stredné vzdelanie				
Forma štúdia	denná				
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk				
Časový rozsah výučby					
Ročník	5.	6.	7.	8.	9.
Rozsah výučby ŠVP	4	4	4	4	5
Rozsah výučby ŠkVP	1	1	1	1	1
Spolu týždenne	5	5	5	5	6
Spolu ročne	165	165	165	165	198

Charakteristika predmetu matematika

Učebný predmet matematika je zameraný na rozvoj matematickej kompetencie tak, ako ju formuloval Európsky parlament:

„Matematická kompetencia je schopnosť rozvíjať a používať matematické myslenie na riešenie rôznych problémov v každodenných situáciách. Vychádzajúc z dobrých numerických znalostí sa dôraz kladie na postup a aktivitu, ako aj na vedomosti. Matematická kompetencia zahŕňa na rôznych stupňoch schopnosť a ochotu používať matematické modely myslenia (logické a priestorové myslenie) a prezentácie (vzorce, modely, diagramy, grafy, tabuľky).“

„Potrebné vedomosti z matematiky zahŕňajú dobré vedomosti o počtoch, mierkach a štruktúrach, základné operácie a základné matematické prezentácie, chápanie matematických termínov a konceptov a povedomie o otázkach, na ktoré matematika ponúka odpovede. Jednotlivec by mal mať zručnosti na uplatňovanie základných matematických princípov a postupov v každodennom kontexte doma a v práci a na chápanie a hodnotenie sledu argumentov. Jednotlivec by mal byť schopný myslieť matematicky, chápať matematický dôkaz, komunikovať v matematickom jazyku a používať vhodné pomôcky. Pozitívny postoj v matematike je založený na rešpektovaní pravdy a na ochote hľadať príčiny a posudzovať ich platnosť.“

Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe. Pri prezentácii nových matematických poznatkov sa vychádza z predchádzajúceho matematického vzdelania žiakov, z ich skúseností s aplikáciou už osvojených poznatkov. Vyučovanie sa prioritne zameriava na rozvoj žiackych schopností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov.

Vzdelávací obsah predmetu je rozdelený do nasledujúcich tematických okruhov:

5. ročník:

- I. Opakovanie učiva (12 vyučovacích hodín)**
- II. Vytvorenie oboru prirodzených čísel do a nad milión (17 vyučovacích hodín)**
- III. Počtové výkony s prirodzenými číslami (61 vyučovacích hodín)**
- IV. Geometria a meranie (45 vyučovacích hodín)**
- V. Súmernosť v rovine (12 vyučovacích hodín)**
- VI. Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie (18 vyučovacích hodín)**

V 5. ročníku je časová dotácia predmetu matematika zvýšená o 1 hodinu. Kvalita výkonu je doplnená nasledovne:

Riešenie testových úloh s výberom možnosti.	Tvorba projektov.
Analýza a riešenie jednoduchých slovných úloh v obore prirodzených čísel zameraných na rodinný rozpočet.	
Obvod pravouhlého viacuholníka.	

6. ročník:

- I. Počtové výkony s prirodzenými číslami, deliteľnosť (26 vyučovacích hodín)**
- II. Desatinné čísla. Počtové výkony s desatinnými číslami (53 vyučovacích hodín)**
- III. Obsah obdĺžnika, štvorca a pravouhlého trojuholníka v desatinných číslach a jednotky objemu (18 vyučovacích hodín)**
- IV. Uhol a jeho veľkosť, operácie s uhlami (26 vyučovacích hodín)**
- V. Trojuholník, zhodnosť trojuholníkov (30 vyučovacích hodín)**
- VI. Kombinatorika v úlohách (12 vyučovacích hodín)**

V 6. ročníku je časová dotácia predmetu matematika zvýšená o 1 hodinu. Kvalita výkonu je doplnená nasledovne:

Určenie najmenšieho spoločného násobku čísel spamäti aj pomocou rozkladu na súčin prvočísel.	Určenie najväčšieho spoločného deliteľa čísel spamäti aj pomocou rozkladu na súčin prvočísel.
Analýza a riešenie slovných úloh v obore desatinných čísel zameraných na rodinný rozpočet.	Poznať vlastnosti súhlasných a striedavých uhlov a riešiť úlohy na výpočet ich veľkosti.
Sčítat' a odčítat' veľkosti uhlov v stupňoch aj minútach.	Zostrojít trojuholník podľa viet sss, sus, usu a zostaviť písomný rozbor a postup konštrukcie.

7. ročník:

- I. **Opakovanie učiva (15 vyučovacích hodín)**
- II. **Zlomky, početové výkony so zlomkami, kladné racionálne čísla (47 vyučovacích hodín)**
- III. **Pomer, priama a nepriama úmernosť (28 vyučovacích hodín)**
- IV. **Percentá, promile (25 vyučovacích hodín)**
- V. **Kváder a kocka, ich povrch a objem v desatinných číslach, premieňanie jednotiek objemu (25 vyučovacích hodín)**
- VI. **Kombinatorika (20 vyučovacích hodín)**

V 7. ročníku je časová dotácia predmetu matematika zvýšená o 1 hodinu. Kvalita výkonu je doplnená o témy a úlohy z finančnej gramotnosti:

Mzdy, príjmy a výdavky človeka – vedieť definovať pojem mzda, osobný príjem a výdavky	Metódy platby – vedieť prepočet meny
Rozpočet domácnosti – zostaviť rozpočet domácnosti, porovnať	Finančné rozhodnutia – vedieť rozhodnúť na základe svojich možností
Osobné, rodinné a spoločenské potreby – poznať funkciu peňazí	Sporenie a investície – porovnať výhody a nevýhody sporenia
Úver a dlh – vedieť zhodnotiť výhody a riziká nákupu na úver	Stavby z kociek a kvádrov
Riešenie kombinatorických úloh – vedieť riešiť úlohy z oblasti dopravy	

8. ročník:

- I. **Opakovanie učiva (10 vyučovacích hodín)**
- II. **Kladné a záporné čísla. Početové výkony s celými, desatinnými číslami, racionálne čísla (19 vyučovacích hodín)**

- III. Premenná, výraz, rovnica (48 vyučovacích hodín)
- IV. Rovnobežníky, lichobežníky, obvod a obsah (26 vyučovacích hodín)
- V. Kruh, kružnica (27 vyučovacích hodín)
- VI. Hranoly, ich objem a povrch (15 vyučovacích hodín)
- VII. Pravdepodobnosť a štatistika (20 vyučovacích hodín)

V 8. ročníku je časová dotácia predmetu matematika zvýšená o 1 hodinu. Kvalita výkonu je doplnená nasledovne:

Konštrukcia rovnobežníka – zostaviť kompletný písomný rozbor a vedieť zapísať postup konštrukcie pomocou matematickej symboliky.	Vedieť vypočítať dĺžku kružnicového oblúka a riešiť slovné úlohy s využitím výpočtu dĺžky kružnicového oblúka.
Konštrukcia lichobežníka – zostaviť kompletný písomný rozbor a vedieť zapísať postup konštrukcie pomocou matematickej symboliky.	Vedieť vypočítať obsah kruhového odseku a riešiť slovné úlohy s využitím výpočtu obsahu kruhového odseku.
Konštrukcia štvoruholníka – zostaviť kompletný písomný rozbor a vedieť zapísať postup konštrukcie pomocou matematickej symboliky.	Poznať vlastnosti kružnice opísanej trojuholníku a vpísanej do trojuholníka a vedieť ich zostrojiť.

9.ročník:

- I. Opakovanie učiva (13 vyučovacích hodín)
- II. Mocniny a odmocniny, zápis veľkých čísel (15 vyučovacích hodín)
- III. Riešenie lineárnych rovníc a nerovnic (15 vyučovacích hodín)
- IV. Pytagorova veta (9 vyučovacích hodín)
- V. Telesá, ich objem a povrch (15 vyučovacích hodín)
- VI. Grafické znázorňovanie závislostí (16 vyučovacích hodín)
- VII. Podobnosť trojuholníkov (13 vyučovacích hodín)
- VIII. Štatistika (9 vyučovacích hodín)
- IX. Operácie s mocninami (16 vyučovacích hodín)
- X. Úprava celistvých algebraických výrazov (27 vyučovacích hodín)
- XI. Sústava lineárnych rovníc (14 vyučovacích hodín)
- XII. Lomené výrazy (7 vyučovacích hodín)
- XIII. Opakovanie učiva (35 vyučovacích hodín)

V 9.ročníku je časová dotácia predmetu matematika zvýšená o 1. hodinu. Kvalita výkonu je doplnená nasledovne:

Operácie s mocninami – vedieť sčítať, odčítať, násobiť, deliť mocniny s rovnakým základom, umocniť súčin a podiel mocnín, umocniť mocninu	Lomené výrazy – vedieť určiť podmienky, pre ktoré má zmysel. vedieť násobiť a deliť výraz celým číslom a lomeným výrazom
Úprava celistvých algebraických výrazov – vedieť operácie s celistvými výrazmi, násobiť jednočlena jednočlenom, mnohočlena mnohočlenom, vynímať pred zátvorku, upraviť pomocou vzorcov $(a+b)^2$, $(a-b)^2$, a^2-b^2	Opakovanie učiva na monitor – riešiť testy predchádzajúcich ročníkov, vedieť základné učivo 5. – 9.ročníka.
Sústavy lineárnych rovníc – riešiť sústavu s dvoma neznámymi pomocou viacerých metód, riešiť slovné úlohy vedúce k zostaveniu sústavy rovníc s dvoma neznámymi	

Hodnotenie predmetu

Výchovno-vzdelávacie výsledky žiakov v predmete budú klasifikované známku v zmysle Metodických pokynov č.22/2011.

Pri hodnotení výsledkov práce žiakov sa postupuje v súlade s výchovno-vzdelávacími požiadavkami programov, s požiadavkami na rozvoj všeobecných kompetencií a v súlade s učebnými osnovami a tematickými výchovno-vzdelávacími plánmi.

Hodnotenie žiaka sa bude vykonávať klasifikáciou. Hodnotiť sa budú 4 písomné práce – v každom štvrťroku jedna, kontrolné práce na konci každého tematického celku, krátke písomné previerky, slovné odpovede, aktivita a práca na hodine, tvorba a prezentácia projektov. Každé hodnotenie sa žiakovi zdôvodní aj slovné a učiteľ posúdi klady a nedostatky hodnotených prejavov a výkonov.

Ciele predmetu matematika

a) spoločenské

- nadobudnúť záujem a potrebu zmysluplnej aktivity a tvorivosti
- schopnosť argumentovať a komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problému
- spoznať matematiku ako súčasť ľudskej kultúry a dôležitý nástroj pre spoločenský pokrok
- podporovať a upevňovať kladné morálne a vôľové vlastnosti žiakov, ako je samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, sebakritickosť, kritickosť, cieľavedomá sebaychova a sebazvedľovanie, dôvera vo vlastné schopnosti a možnosti, systematickosť pri riešení úloh

b) inštitucionálne

- získať schopnosť používať matematiku v svojom budúcom živote

- rozvíjať žiakovo logické a kritické myslenie
- získať nové vedomosti špirálovite a s množstvom propedeutiky, prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom
- vedieť používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu /text, tabuľky, grafy, diagramy/
- rozvíjať schopnosť orientácie v rovine a priestore
- rozvíjať algoritmické myslenie, schopnosti pracovať s návodmi a tvoriť ich

c) špecifické (vzdelávacie a výchovné)

- vedieť správne používať matematickú symboliku
- schopnosť čítať s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy
- vedieť využívať pochopené a osvojené postupy a algoritmy pri riešení úloh, pričom vyučovanie by malo viesť k budovaniu vzťahu medzi matematikou a realitou
- získať skúsenosti s s matematizáciou reálnej situácie a tvorbou matematických modelov
- rozvíjať schopnosti žiakov používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií
- používať prirodzené, celé a racionálne čísla pri opise reálnej situácie
- čítať, zapisovať a porovnávať prirodzené, celé a racionálne čísla, používať, zapisovať a čítať vzťah rovnosti a nerovnosti
- zobrazíť čísla na číselnej osi
- vykonávať spamäti aj písomne základné početné výkony
- zaokrúhľovať čísla, vykonávať odhady a kontrolovať správnosť výsledkov početných výkonov
- rozoznať, pomenovať a opísať jednotlivé základné priestorové geometrické tvary, nachádzať v realite ich reprezentáciu; dokázať špecifikovať ich jednotlivé prvky (telesová uhlopriečka, vzťah hrán)
- poznať, vedieť popísať, pomenovať, načrtnúť, narysovať a zostrojiť základné rovinné útvary, poznať ich základné prvky a ich vlastnosti a najdôležitejšie relácie medzi týmito prvkami a ich vlastnosťami
- prostredníctvom hier a manipulatívnych činností získať skúsenosti s organizáciou konkrétnych súborov predmetov podľa zvoleného ľubovoľného a podľa vopred daného určitého kritéria
- vedieť z daného počtu prvkov vybrať skupinu s daným počtom prvkov podľa určeného pravidla a vypočítať počet možností výberu
- vykonávať zber, zápis, interpretácia údajov a ich grafické znázornenie
- získať schopnosť orientovať sa v množine údajov
- vedieť prisúdiť výrokom z blízkeho okolia správnu pravdivostnú hodnotu
- vedieť posudzovať realitu zo štatistického a pravdepodobnostného pohľadu
  - v jednoduchých prípadoch vedieť rozlíšiť istý a nemožný jav

Výchovné a vzdelávacie stratégie

Kompetencie k celoživotnému učeniu sa:

- uvedomovať si potrebu svojho učenia sa ako prostriedku seberealizácie a osobného rozvoja,
- dokázať reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňovať rôzne stratégie učenia sa

Sociálne komunikačné kompetencie:

- dokázať využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu,
- mať adekvátny ústny a písomný prejav zodpovedajúci situácii a účelu komunikácie,
- vedieť používať odborný jazyk matematiky
- chápať význam a uplatňovať formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti

Kompetencia uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky:

- používať matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
- používať matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie /vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky/,

Kompetencie riešiť problémy

- uplatňovať pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- pri riešení problémov byť otvorený k získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovátnych postupov, formulovať argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- Dokázať spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomovať si aj potrebu zvažovať úroveň ich rizika

Kompetencie sociálne a personálne:

- dokázať na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu a budovať si vlastnú samostatnosť ako člen celku
- osvojiť si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.